

Квак О. В.

директор,
Комунальний заклад «Бродівський фаховий педагогічний коледж
імені Маркіяна Шашкевича»
Львівської обласної ради

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ НА ТЕХНОЛОГІЧНОМУ ВІДДІЛЕННІ ЗФПО

Актуальність. Результативність науково-методичної роботи технологічного відділення закладу фахової передвищої освіти безпосередньо впливає на: якість освітнього процесу; зростання професійної майстерності та розвиток творчої особистості викладачів і студентів (майбутніх вчителів технологій у школі); прояв активності до інноваційної та науково-пошукової діяльності. Слід зазначити, що науковці розглядають науково-методичну роботу як цілісну, динамічну, соціально-педагогічну систему, яка ґрунтується на досягненнях педагогічної науки і передового педагогічного досвіду. Цей вид діяльності передбачає: безперервне самовдосконалення педагогів, формування їх умінь науково організувати власну діяльність і брати участь в управлінні методичною роботою (у різних її формах). Тому удосконалення процесу управління науково-методичною роботою технологічного відділення ЗФПО потребує системного аналізу сучасних технологій навчання і виховання, виявлення та обґрунтування організаційно-педагогічних умов управління даною системою [7].

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією з головних організаційно-педагогічних умов успішного управління науково-методичною роботою на технологічному відділенні ЗФПО є системний підхід до цього процесу. Наступною важливою педагогічною умовою є діагностичний підхід, за допомогою якого виявляють слабкі ланки у методичній підготовці кожного педагога, що викладає на технологічному відділенні; причини, що їх породили та найважливіші питання вдосконалення їх професійної майстерності [9]. Ще однією умовою успішності підготовки вчителів технологій визнано розробку і реалізацію програм індивідуального розвитку і саморозвитку особистості, підвищення педагогічної майстерності, здійснення програмно-цільового підходу до управління [8]. Удосконалення системи НМР передбачає необхідність відмови від жорсткої структури управління нею і перехід до більш гнучкої її моделі, коли акцент ставиться на індивідуальних формах організації методичної роботи. Саме тому до інших важливих умов функціонування даної системи дослідники відносять: обов'язковий аналіз досягнень кожного педагога; організацію системи їх матеріального та морального стимулювання; створення сприятливого психологічного мікроклімату в колективі. Означені положення мають важливе значення а мотивація, як зауважує І. В. Зайцева, розглядається не тільки як умова ефективного навчання, а й як важливий чинник розвитку особистості майбутнього фахівця [5].

Водночас, означені підходи запроваджуються з урахуванням того, що провідним об'єктом цільового управління на технологічному відділенні ЗФПО є освітній процес, до основних складових якого належить науково-методична робота. З огляду на те, що місія освітнього процесу полягає у спеціальній підготовці особистості висококваліфікованого педагога, а вирішальне значення для її досягнення має система науково-методичної роботи, головними завданнями функціонування цієї системи є – забезпечення умов систематизації колективної й індивідуальної діяльності педагогічних працівників, спрямованих на підвищення рівня їх науково-теоретичної, психолого-педагогічної підготовки, професійної майстерності, загальнокультурної орієнтації, тобто приведення їх фахової та методичної компетентності до рівня сучасних вимог розвитку освіти [6].

Система НМР включає керуючу підсистему (Педагогічна рада, Методична рада, Адміністративна рада) і керовану підсистему (циклові комісії, викладачі, студентські групи), тому важливими педагогічними умовами ефективного управління системою науково-

методичної роботи (та її підсистемами) мають бути: вивчення і впровадження в педагогічну практику передового педагогічного досвіду; розвиток творчої ініціативи педагогів і формування позитивної мотиваційної сфери їх діяльності. Так як на технологічному відділенні ЗФПО основними підрозділами, які здійснюють науково-методичну діяльність, є циклові комісії та методичний кабінет, то важливою організаційно-педагогічною умовою ефективної діяльності цих підрозділів вважається раціональний розподіл педагогічних та адміністративних кадрів, що враховує: професійну, психологічну і загальнокультурну відповідність посадам; готовність до організаційно-педагогічної діяльності, комунікабельність у відносинах з людьми, відданість справі.

Не менш важливою умовою успішного функціонування системи НМР є запровадження демократичних форм управління у педагогічному колективі. Підвищує ефективність даного процесу пріоритетність творчого характеру діяльності керівників, оптимізація їх стилю керівництва, створення сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі.

Також однією з педагогічних умов функціонування системи НМР є створення комплексного методичного забезпечення викладання дисциплін на технологічному відділенні, основу якого складають: підручники, навчальні посібники, методичні розробки, програми і тести контролю знань, екзаменаційні білети, наочні та технічні засоби навчання [4].

Обов'язковою організаційно-педагогічною умовою функціонування системи НМР є реалізація і адаптація до специфіки ЗФПО державних стандартів професійної освіти, які регламентують і спрямовують організацію всього освітнього процесу. Сьогодні висувуються підвищені вимоги до якості підготовки вчителів технологій у школі, зокрема: вони повинні мати достатній рівень знань з професії, вміння адаптуватися до умов праці, творчо вирішувати нестандартні завдання [9].

В умовах посилення інтеграції знань, обміну досвідом між закладами освіти, розвитку нових форм навчання виникає гостра потреба у використанні сучасних інформаційних технологій. Проте, результати досліджень свідчать, що далеко не усі викладачі вміють їх використовувати у своїй діяльності. Не менш важливим є формування інформаційної культури студентів технологічного відділення ЗФПО, що виступає засобом і необхідною умовою готовності випускників до творчої інноваційної діяльності у школі [9].

Розвиток творчого потенціалу педагогічних працівників технологічного відділення, як важлива педагогічна умова успішного функціонування системи науково-методичної роботи, забезпечує формування їх методичної культури. Основою розвитку творчого потенціалу педагогічного колективу є індивідуальна творчість викладачів, яка полягає в умінні знаходити нестандартні підходи до вирішення поставлених і навчально-методичних проблем; застосуванні нових форм, прийомів, засобів практичної діяльності; модернізації відомих положень відповідно до нових завдань; умінні втілювати теоретичні положення, методичні рекомендації в конкретні педагогічні дії [3]. Формування творчого стилю діяльності педагогів дозволяє їм доводити істинність свого погляду, формулювати, ставити і самостійно вирішувати навчальну проблему і визначається як головний показник їх професіоналізму [1]. Особистісно-зорієнтований підхід до науково-методичної діяльності виступає предметом дослідження багатьох науковців і є однією з основних педагогічних умов управління НМР викладачів технологічного відділення ЗФПО [2]. Забезпечення усім суб'єктам освітнього процесу можливостей для ефективного особистісного саморозвитку сприятиме покращенню результатів цілісної діяльності закладу освіти, високому рівню загальної культури і авторитетності випускників [4].

Більшість педагогів-практиків вказують на необхідність створення умов для обміну передовим педагогічним досвідом роботи [2]. Так, Н.Г. Комаренко до педагогічних умов ефективної організації методичної роботи відносить: системність у вивченні, узагальненні та використанні передового педагогічного досвіду; оригінальність у примноженні традицій; інноваційність у виборі форм і технологій професійної комунікації педагогів [9].

Впровадження передового досвіду, на думку О.Л. Сидоренко, носить творчий характер і має такі властивості, як перспективність, соціальна значущість, результативність, дієвість, повторюваність, інноваційність, прогресивність [8]. У свою чергу, обмін передовим педагогічним досвідом та творчими здобутками педагогів, використання нетрадиційних форм науково-методичної роботи, як відмічає В. В. Семенюк, належить до умов підвищення якості усього освітнього процесу [9].

Висновки. Таким чином, результати теоретичного аналізу та вивчення досвіду роботи технологічного відділення ЗФПО доводять, що успішність здійснення науково-методичної діяльності ґрунтується на забезпеченні усім її учасникам об'єктивно необхідних, науково обґрунтованих організаційно-педагогічних умов, врахування яких сприятиме оптимізації управління науково-методичною роботою; створенню відповідних програм її розвитку; прогнозуванню результатів та визначенню критеріїв її оцінки; вдосконаленню організаційної структури управління нею.

Список використаних джерел

1. Азбука управлінської діяльності: Інформаційно-методичний посібн. / автори-укладачі: Б.С. Набока, Є.І. Віденко. Кіровоград: Світ, 1998. Вип. 4. 102 с.
2. Андрущенко В. Освіта в пошуку нових стратегій мислення. *Вища освіта України*, 2003. №2. С. 5–6.
3. Зязюн І.А. Інтелектуально-творчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти. *Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи*. Київ, 2000. С. 41.
4. Корогод Н. П. Управління як необхідна умова вдосконалення науково-методичної роботи в навчальних закладах. *Рідна школа*. 2005. №4. С. 44–46.
5. Ничкало Н. Г. Неперервна професійна освіта як філософська та педагогічна категорія. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. Науково-методичний журнал. 2001. Вип. 1. С. 1–22.
6. Олійник В.В. Цільове управління професійно-технічними навчальними закладами в ринкових умовах : навч. посібник / Олійник В.В., Медвідь В.В ; за ред. Г. А. Дмитренка. Київ: ЦППО, 2002. 68 с.
7. Організаційно-педагогічні основи методичної роботи. Київ: УІГЖККО, 1995. 180 с.
8. Сидоренко О. Л. Педагогічні умови ефективності науково-методичної роботи з учителями загальноосвітніх навчально-виховних закладів. *Напрями наукових досліджень кафедри педагогіки*. зб. наук. пр. Харків, 1997. - №4. – С. 56–59.
9. Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. Київ: К.І.С, 2003. 296 с.

Кісь А. В.

аспірант,

Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка

ВИХОВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КИЛИМАРСТВА ТА ВИШИВКИ ЯК ВИДІВ ДЕКОРАТИВНО- ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА

Естетичне виховання у процесі формування особистості, її всебічного розвитку є надзвичайно актуальним питанням. Саме декоративно-прикладне мистецтво володіє великим та різноманітним впливом на формування в учнів естетичного відношення до дійсності. Воно ефективно впливає на розвиток свідомості і почуттів підростаючого покоління, на його погляди та переконання, відіграє суттєву роль у формуванні моральності та духовності.

Естетичний розвиток кожної особистості, формування у неї естетичних ідеалів та художнього смаку розпочинається з раннього віку. Особлива увага в умовах сьогодення повинна приділятися естетичному вихованню учнів. Суттєву роль у плані естетичного виховання та культурно-естетичного розвитку особистості відіграють навчальні предмети «Трудове навчання» та «Технології», що засобами свого змісту дозволяють активно прилучати учнів до надбань українців в сфері декоративно-прикладного мистецтва, зокрема за такими його видами як вишивка та килимарство.